

مجموعه درسینامه‌های ادب فارسی (۴)

دبیر مجموعه: جمشید علیزاده

برگزیده متون ادب فارسی

به کوشش:

جمعی از مؤلفان

انتشارات آیدین

برگزیده متون ادب فارسی / په کوشش جمعی از مؤلفان، [زیرنظر]

جمشید علیزاده. -- تبریز: آیدین، ۱۳۸۵.

۳۳۶ ص، -- (مجموعه درسی‌های ادب فارسی: (۴))

ISBN 964-5592-33-X

۳۰۰۰۰ ریال

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۳۳۱-۳۳۶.

۱. ادبیات فارسی -- مجموعه‌ها. الف. علیزاده، جمشید، ۱۳۴۳-

۸/۴۰ فا

۴۳ ب / ۴۰۰۵ PIR

۴۲۴۴۷-۸۴م

کتابخانه ملی ایران

انتشارات آیدین

تبریز، خیابان شریعتی شمالی، نرسیده به سینما ۲۹ بهمن

تلفن: ۵۵۵۳۲۵۹ فاکس: ۵۲۳-۵۵۳-۳۱۱-

برگزیده متون ادب فارسی

جمعی از مؤلفان

● چاپ اول ۱۳۸۵ تبریز ● شمارگان ۲۵۰۰ نسخه

● لیترگرافی آرسیا ● چاپ و صحافی سمارنگ ● قیمت ۳۰۰۰ تومان

شابک: X-۳۳-۵۵۹۲-۹۶۴

فهرست

- یادداشت دبیر مجموعه ۱۱
- متون ۱۳
۱. پیشاهنگان شعر فارسی ۱۵
۲. رودکی سمرقندی / هر چه بادا باد ۱۷
- جهانِ ناهموار ۱۷
- در سوگِ پیری ۱۸
۳. ابوالفضل بلعمی / اندر خیرِ مرگِ سلیمان علیه السلام ۱۹
۴. باباطاهر / ترانه‌ها ۲۱
۵. ابوالقاسم فردوسی / آغازِ داستانِ رستم و سهراب ۲۳
۶. فرخی سیستانی / جندایی ۲۹
۷. متوجهری دامغانی / سپیده‌دم ۳۱
۸. فخرالدین اسعد گرگانی / نامهٔ دهم و یس به رامین ۳۲
۹. ابوالفضل بیهقی / حکایتِ عمرولیث در مرگِ فرزند ۳۴
۱۰. ناصر خسرو / دلیلِ خداوند ۳۷
- صفتِ شهرِ مکه شَرَّفَهَا اللهُ تعالی ۳۹
۱۱. عنصرالمعالی کیکاووس / در امانت نگاه داشتن ۴۲
۱۲. خواجه نظام‌الملک طوسی / اندر شناختنِ قدرِ نعمتِ ایزد، تعالی، ملوک را ۴۴
- حکایت اندر این معنی ۴۵
۱۳. امام محمد غزالی / سببِ بودی آدمی در دنیا ۴۶

۴۸	.....	۱۴. نظامی عروضی / آرد نمائند!
۴۹	.....	احکام نجوم
۵۱	.....	۱۵. مسمود سعد سلمان / شکره از پیری
۵۳	.....	۱۶. احمد غزالی / ادراکی کمالِ معشوق
۵۵	.....	۱۷. ابوالفضل مییدی / داستانِ عابد و شیطان
۵۷	.....	۱۸. سنایی غزنوی / در معنی آن که عاقلان بی‌غم نباشند
۵۸	.....	زره امام علی (ع)
۵۸	.....	رضای معشوق
۵۹	.....	۱۹. عین‌القضات همدانی / عشقِ خوش‌سودا
۶۱	.....	۲۰. خیتام نیشابوری / از رباعیات منسوب به خیتام
۶۳	.....	۲۱. انوری ایبوردی / پرده دل
۶۴	.....	طلب علم!
۶۴	.....	شادی کُل
۶۵	.....	۲۲. نصرالله منشی / نخته زرد
۶۵	.....	موش آهن‌خور
۶۶	.....	سبوی مرد پارسا
۶۷	.....	۲۳. شیخ اشراق / حقیقتِ عشق
۶۹	.....	۲۴. خاقانی شروانی / یادگارِ عمر
۷۰	.....	تفسیر صبح
۷۱	.....	۲۵. محمد بن منور / ما هیچ نیستیم!
۷۱	.....	آن تویی که خود را می‌بینی!
۷۴	.....	۲۶. نظامی گنجه‌ای / صفتِ خزان و وفاتِ لیلی
۷۸	.....	۲۷. عطار نیشابوری / لاف عشق
۷۹	.....	عشق صورت
۷۹	.....	آتش عشق
۸۰	.....	ذکرِ حسن بصری، رحمة الله علیه
۸۲	.....	۲۸. سعدالدین وراوینی / داستان برزیگر با مار
۸۵	.....	۲۹. محمد عوفی / فرعون و ابلیس
۸۶	.....	دو شمشیر در یک نیام
۸۶	.....	ارزش علم

۸۷	.....	۳۰. نجم رازی / تعلقِ روح انسانی به قالب
۸۹	.....	۳۱. شمس تبریزی / از مقالاتِ شمس
۹۲	.....	۳۲. جلال‌الدین محمد مولوی / عشق جانِ طور آمد، عاشقا!
۹۳	.....	شرحِ عشق و حدیثِ شمس
۹۴	.....	رمیدنِ پیل
۹۴	.....	احوالِ عالم
۹۵	.....	وعدۀ روزِ وصل
۹۶	.....	صورتگرِ نقاش
۹۷	.....	۳۳. سعدی شیرازی / کلمۀ حکمت
۹۸	.....	سگِ رها و سنگِ بسته!
۹۹	.....	حکایت در معنی اهلِ محبت
۱۰۰	.....	سیرِ عشق
۱۰۱	.....	مرغِ سخندان
۱۰۲	.....	عشقِ ازلی
۱۰۳	.....	۳۴. عبید زاکانی / حکایاتی از رسالۀ دلگشا
۱۰۶	.....	۳۵. حافظ شیرازی / حدیثِ هولِ قیامت
۱۰۷	.....	دیرِ منان
۱۰۷	.....	طرحی نو
۱۰۹	.....	۳۶. عبدالرحمن جامی / زبانِ عشق
۱۱۰	.....	سرود بی خودی
۱۱۱	.....	۳۷. بابافغانی شیرازی / گرفتارانِ سودایی
۱۱۲	.....	۳۸. محتشم کاشانی / شعرِ خون‌چکان
۱۱۷	.....	۳۹. عرفی شیرازی / امیدِ ثمر
۱۱۸	.....	۴۰. صائب تبریزی / زبانِ اشاره‌ها
۱۱۹	.....	نورایِ همیشگی
۱۲۰	.....	۴۱. بیدل دهلوی / آینهٔ آبِ بقا
۱۲۱	.....	جمالِ پنهان
۱۲۲	.....	۴۲. حزین لاهیجی / نقشِ قدم
۱۲۳	.....	۴۳. هاتف اصفهانی / نگاهِ نهانی
۱۲۴	.....	۴۴. قائم‌مقام فراهانی / نامهٔ دوستانه

۴۵. قانئ شیرازی / رایب ابر بهار ۱۲۶
۴۶. فروغی بظامی / ناله سوزنده ۱۲۸
۴۷. صفای اصفهانی / ترکی غارتگر ۱۲۹
۴۸. زین العابدین مراغه‌ای / شعر بی روح ۱۳۱
۴۹. نسیم شمال / ادبیات ۱۳۴
۵۰. اقبال لاهوری / چراغ لاله ۱۳۶
۵۱. یوسف اعتصام‌الملک / نغمه پیراهن ۱۳۷
۵۲. ایرج میرزا / هدیه عاشق ۱۳۹
۵۳. محمدعلی فروغی / آیین سخنوری ۱۴۱
۵۴. سید محمود غنی زاده سلماسی / هذیان ۱۴۴
۵۵. علی اکبر دهخدا / چرند پرند ۱۴۶
- یاد آر ۱۴۸
۵۶. عارف قزوینی / بیدار و زندگانی بی دار ۱۵۰
۵۷. جعفر خامنه‌ای / زمستان ۱۵۲
۵۸. فزخی یزدی / ناخدای طوفان ۱۵۴
۵۹. ملک الشعرا بهار / لاله ۱۵۵
۶۰. تقی رفعت / تجدّد ادبی ۱۵۷
۶۱. محمدعلی جمال‌زاده / ویلان‌الدوله ۱۶۰
۶۲. سیدرضا میرزاده عشقی / غروب سیاه ۱۶۵
۶۳. سعید نفیسی / نسیم شمال ۱۶۸
۶۴. عباس اقبال آشتیانی / یک نکته تاریخی (مقایسه دو نفر ایرانی هم عصر) ۱۷۲
۶۵. نیما یوشیج / هنگام که گریه می دهد ساز ۱۷۷
- در شب سرد زمستانی ۱۷۸
- شعر در حدّ اعلا ۱۷۹
۶۶. جلال‌الدین همایی / پایان شب سخن‌سرائی ۱۸۱
۶۷. نصرالله فلسفی / دست‌های خون‌آلود ۱۸۳
۶۸. صادق هدایت / آبجی خانم ۱۸۶
۶۹. پروین اعتصامی / پیام گل ۱۹۳
۷۰. سید محمدحسین شهریار / تو بمان و دگران ۱۹۵
- به مرغابی چمن ۱۹۶

۱۹۸	ای وای مادرم .....
۲۰۵	۷۱. سیدکریم امیری فیروزکوهی / سایه و هم .....
۲۰۷	۷۲. غلامعلی رعدی آدرخشی / خلوتِ عشق .....
۲۰۹	۷۳. رهی معیری / غباری در بیابانی .....
۲۱۰	۷۴. گلچین گیلانی / نام .....
۲۱۳	۷۵. پرویز ناتل خانلری / نوروز .....
۲۱۷	۷۶. مهدی حمیدی شیرازی / مرگِ تو .....
۲۱۸	۷۷. صادق چوبک / بچه‌گریه‌ای که چشمانش وا نشده بود .....
۲۲۳	۷۸. رسول پرویزی / زنگِ انشا .....
۲۲۷	۷۹. فریدون توللی / باستانشناس .....
۲۲۹	۸۰. عماد خراسانی / محبیب بشر .....
۲۳۱	۸۱. عبدالحسین زرین‌کوب / بهار، ستایشگرِ آزادی .....
۲۳۴	۸۲. جلال آل‌احمد / سه‌تار .....
۲۳۹	۸۳. محمدعلی اسلامی ندوشن / سعدی، سخنگوی ضمیرِ آگاهِ ایرانی .....
۲۴۲	۸۴. احمد شاملو / مرگِ نازلی .....
۲۴۴	شبهانه .....
۲۴۵	طرح .....
۲۴۶	۸۵. مفتون امینی / سه‌د .....
۲۴۷	بُرج .....
۲۴۹	۸۶. سیاوش کسرای / از این سوی با خزر .....
۲۵۲	۸۷. فریدون مشیری / نخستین نگاه .....
۲۵۶	۸۸. هوشنگ ابتهاج (ا.ه) / سایه / شاید .....
۲۵۷	زنده‌وار .....
۲۵۸	زندگی .....
۲۶۱	۸۹. سیمین بهبهانی / این آخرین پنجشنبه‌ست .....
۲۶۳	۹۰. مهرداد اوستا / رسوایی .....
۲۶۵	۹۱. غلامحسین یوسفی / دِخُو .....
۲۶۸	۹۲. مهدی اخوان ثالث / قاصدک .....
۲۶۹	دریچه‌ها .....
۲۷۱	۹۳. سهراب سپهری / ندای آغاز .....

۲۷۴	.....	۹۴. منوچهر مرتضوی / شیوهٔ خاص حافظ
۲۷۷	.....	۹۵. نادر نادرپور / ای زمین، ای گور، ای مادر!
۲۸۱	.....	۹۶. قروغ قوچ زاد / بعدها
۲۸۳	.....	غزل
۲۸۴	.....	پرنده فقط یک پرنده بود
۲۸۶	.....	۹۷. غلامحسین ساعدی / گاو
۳۰۱	.....	۹۸. محمدرضا شفیعی کدکنی / آن عاشقانِ شرزه
۳۰۲	.....	کوچ بنفشه‌ها
۳۰۳	.....	شعبده‌باز
۳۰۳	.....	صدف
۳۰۴	.....	۹۹. دوبیتی امروز
۳۰۷	.....	۱۰۰. رباعی امروز
۳۰۹	.....	○ پیوست
۳۱۱	.....	محمدرضا شفیعی کدکنی / انواع ادبی و شعر فارسی
۳۱۴	.....	I. نظور هر یک از انواع ادبی
۳۱۵	.....	II. دگرگونی یک نوع در راه تبدیل به نوعی دیگر
۳۱۶	.....	III. تغییرات کامل در انواع ادبی
۳۱۷	.....	شعر حماسی
۳۱۷	.....	تعریف و خصایص حماسه
۳۱۹	.....	هندسهٔ شعر حماسی
۳۲۰	.....	انواع حماسه
۳۲۲	.....	شعر غنایی
۳۲۲	.....	تعریف شعر غنایی
۳۲۲	.....	دوران شعر غنایی
۳۲۳	.....	موضوعات شعر غنایی
۳۲۵	.....	شعر نمایشی
۳۲۷	.....	شعر تعلیمی
۳۳۰	.....	○ مشخصات منابع

یادداشت دبیر مجموعه

با گسترش روزافزون دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، نیاز به درسنامه‌های مناسب و متناسب با وضعیت علمی - فرهنگی کشور هر روز بیشتر و بیشتر می‌شود.

کتاب حاضر - که مجموعه‌ای منتخب از برجسته‌ترین متون نظم و نثر ادب فارسی است - بر اساس همین نیاز و مطابق با سرفصل‌های مصوّب وزارت آموزش عالی برای درس «فارسی عمومی» پدید آمده است. با آرزوی توفیق برای مؤلفان و ناشر محترم، امید است که این مجموعه بتواند دانشجویان رشته‌های مختلف را با سایه روشنی از ادب دیروز و امروز زبان فارسی آشنا سازد. والحمدلله اولاً و آخراً.

تیریز، اسفند ۱۳۸۴

جمشید علیزاده